

ДЕТСКА ГРАДИНА №15 „Чучулига”
гр. София, р-н „Надежда”, ул. „Св. Николай Чудотворец” №4
тел: 02/9387138; e-mail: odz15@abv.bg; <http://www.dg15.info>

**„Първи клас” –
роля на родителя за
психологическа подготовка
на детето за училище**

Подготовката на детето за училище е една от основните задачи на семейството и детската градина. От нейното качество зависи до голяма степен безкризисния преход и успешното обучение на първокласника в училище.

Подготовката за училище не се осъществява само в пет, шестгодишната възраст и не е свързана само с избора на самото училище. Тя представлява непрекъснат процес на възпитание от третата до седмата година на детето и е естествен резултат от системната и целенасочена работа на родители и учители. Успешното обучение на първокласника в училище зависи от всестраниното и хармонично развитие на детето в предучилищния възрастов период. Подготовката на детето за училище не означава обучение в четене и писане и овладяване на система от научни знания. Тя се състои в достигане на определена степен на умствено, физическо, нравствено, трудово, естетическо и емоционално-волево възпитание и развитие на детето.

За тази възраст основните дейности са играта, труда и обучението. Всяка от тях въздейства върху формирането на детето и допринася за неговото психо-физическо и социално развитие и възпитание. В играта, труда и обучението то овладява умения да наблюдава, анализира, синтезира, сравнява и обобщава белезите и качествата на предметите и достъпните за него явления, развиват се и познавателните му интереси.

Семейството е онази микросреда, чието значение и влияние е извънредно силно за формирането на навиците и привичките, за придобиване на умения за общуване, за натрупване на социален опит. **Родителите** трябва да познават някои от основните предпоставки, необходими за успешната подготовка на детето за училище.

Правилен режим на детето: Едно от най-важните условия за укрепване на здравето на детето и за доброто му възпитание е изграждането на правилен режим в семейството. Животът на детето трябва да протича при строго определен ред на работа и почивка, на ритмично редуване на играта, труда, обучението, развлеченията, спортуване, разходки, хранене, сън и др. Спазването на дневния режим улеснява всички физиологични функции и изграждането на условните рефлексии. Детето приучено на правилен дневен режим, има по-добро психическо и физическо развитие, боледува по-рядко, отличава се по-висока трудоспособност и по-леко овладява нови умения и знания. Благодарение на утвърдения ритъм на живот и на придобитите умения, навици и привички детето безкризисно ще се приспособи към режима на началното училище, а изградените стереотипи на поведение ще улеснят адаптирането му към новите условия на обучение в началния курс. Необходимо е родителите да обясняват на детето ползата от създаване на навици, да го учат да овладява система от взаимно зависими действия, да създават у него усет за тяхната последователност, да го ориентират пространството и в околната среда и постепенно да предявяват към него изисквания за по-голяма самостоятелност.

Развитие на нравствено-волеви качества у детето: За да бъде подготвено детето за училище е необходимо у детето да се развият качества като: желание за постоянна заетост, способност за преодоляване на трудности, настойчивост в постигане на поставената цел, точност при изпълнение на поставената задача, творческа активност. За формирането на тези качества родителите трябва добре да познават възрастовите и индивидуалните особености и възможности на детето. Чрез системно и целенасочено поставяне на по-големи изисквания в играта, труда и заниманията на детето, те могат да постигнат необходимия ефект от възпитателното си въздействие. Родителите сами трябва да преценят отрицателните последици до които води освобождаването на детето от всякакви задължения под предлог, че е малко и че все още нищо не разбира. По този начин възпитават у него пасивност, неувереност, готованство, а когато училището предяви пред първокласника новите, по-високо изисквания у него бързо се формира комплекс за малоценност.

Развитие на интелектуалните процеси у детето: Развитието на детското мислене е най-важният момент от подготовка за училище. Важна роля за развитието на интелектуалните процеси играе обучението. Ученето в живота на детето е дълъг и сложен процес, при който постепенно то овладява уменията да се занимава, да се обучава. Обикновено обучението се свързва с посещението на детска градина. И това е така, защото при домашни условия не може да се организира пълноценен учебен процес. Родителите са тези обаче, които учат детето си в процеса на взаимното общуване, дават му знания за околната действителност, отговаряйки на неговите постоянни въпроси, показвайки му как да играе с някоя игра, уточняват и разширяват представите му за предметите и явленията, съдействат за натрупване на социален опит. Следователно щом се възприемат и усвояват знания, налице е процес на учене. В този неорганизиран процес, много важно е родителите да учат детето да възприема и запомня словесни обяснения, като изпълнява разнообразни по сложност поръчки и изисквания, а в края на предучилищния период да действа по предварителни указания. Разностранната подготовка на детето налага родителите по - определено да насочват вниманието си към неговата езикова подготовка. В първи клас детето трябва да отиде с добре развита, правилна и изразителна устна реч, която е най-важната форма на речното общуване. То изпитва голямо удоволствие, когато мама или татко намерят време да му прочетат някоя приказка, разказ или стихотворение, да го заведат на театър или изложба, а след това му обяснят постъпките на героите. По този начин родителите обогатяват представите и речника на детето си. Детето изпитва голямо удоволствие, когато мама или татко намерят време да му прочетат някоя приказка. Полезно е детето да преразказва художествени произведения или просто да разказва как са протекли игрите му с децата, как е прекарало деня. В ежедневието, проникнат с внимание и обич диалог между детето и родителите то неусетно се учи правилно, точно и вярно да изразява мислите, чувствата и желанията си и без притеснение да контактува словесно с околните.

Всички знаем колко важно в неговият живот занапред ще бъде усвоеното умение да контактува!

Родителите имат особено важна роля в създаването на подходяща емоционална среда, която помага за адаптацията на първолака. Психологическите изследвания отчитат няколко основни фактора в родителското отношение, които оказват съществено влияние за това:

1. Реалистична представа за актуалното ниво на развитие на детето при постъпването му в училище. Родителите, които имат адекватни очаквания за постиженията му в учебния процес, не проявяват свръхкритичност и не стресират първокласника с прекалени изисквания.

2. Вярa в способностите и бъдещите успехи на детето. Тя е от огромно значение за него, защото му помага да развие увереност в собствените си възможности и го поощрява да изпълнява съответните на възрастта му задължения в училище и у дома.

3. Проява на топлота и любов към детето. Не става въпрос за естествените емоционални изблици на чувства към него, а за методите на възпитание в семейството. Децата с висока степен на адаптация към училищно обучение обикновено идват от семейства с авторитетен, а не авторитарен стил на родителско отношение. Те имат ясна представа за съответните на възрастта им граници и норми на поведение, по-лесно установяват контакт с учителите и по-бързо привикват към училищните изисквания.

4. Системно общуване между родителите и детето. Това е най-важният фактор за успешния старт в училище. Когато родителите му четат книги, постоянно разговарят с него и го изслушват внимателно, те поддържат интереса на детето към познание и формират у него подходяща нагласа за училищно обучение далеч преди постъпването в училище.

Тръгването на училище е първото отделяне от семейството за част от първолаците. За пръв път в живота си те трябва да изградят доверителна връзка с непознати възрастни. При това, независимо какво е училището, изискванията и отношението към детето винаги се отличават от домашните стандарти. Колкото по-големи са тези различия, толкова по-трудно е приспособяването. Проблеми в адаптацията може да възникнат както от рязката промяна в ежедневиите стереотипи, така и поради новите отговорности, които поема детето. В училище то получава по-голяма независимост, но има и повече задължения – да бъде точно, старателно, дисциплинирано, да внимава в час, да умее да се самообслужва и т.н. Когато всички тези изисквания се поставят едновременно и детето няма достатъчно вътрешни ресурси да се справи да бъде точно, старателно, дисциплинирано, да внимава в час, да умее да се самообслужва и т.н. Когато всички тези изисквания се поставят едновременно и детето няма достатъчно вътрешни ресурси да се справи, приспособяването отнема повече време и понякога се придружава от временен спад в мотивацията за учене.

Опитът на началните учители показва, че затруднения в адаптацията настъпват по-рядко при деца, които са посещавали детска градина. Те проявяват по-голяма самостоятелност и увереност в себе си, по-лесно контактуват и се сприятеляват с връстници, имат по-непосредствена връзка с учителя и по-често са склонни да търсят помощ от него. Поради всичко това те по-бързо се ориентират в новите условия и приспособяването им към училищния живот е по-безболезнено. Очевидно в този случай е от значение социалният опит, придобит в детската градина. Но той е само помощен фактор, тъй като в основата си успешната адаптация на първокласниците зависи от обстановката в семейството и училището, а също и от индивидуалните особености на детето.

Първолакът има нужда от помощ, когато обичайните в началото проблеми в адаптацията не отшумят. Най-често те са свързани с нарушения на дисциплината, понякога и със затруднения в учебния процес. Учителите добре познават етапите на приспособяване към училище и обикновено първи обръщат внимание на родителите, ако детето не успее да се адаптира през първите няколко месеца. Явен сигнал за това са агресивните прояви към съученици, понякога и към учителя; отказ да се изпълняват учебните задължения, ходене из стаята по време на час, излизане без разрешение и т.н. Но има и дискретни белези за нарушена адаптация, които дълго може да останат незабелязани, защото не нарушават училищните норми. Понякога детето остава плахо и неуверено, няма самоинициатива в час, не съумява да си намери приятели и постепенно се изолира от живота в класа.

Как да намалим риска от развитието на страхът и тревожността в нашите деца?

- Помнете, че в дома Вие като родител сте преди всичко източник на нежност, любов, спокойствие.
- Разрешавайте на детето си, колкото се може повече да играе, да се разхожда, да тича със свои връстници.
- Намирайте повече време за рисуване и за други занимания с детето. Играйте цялото семейство заедно.
- Приемете детето такова, каквото е. Не го сравнявайте с други деца!
- Обичайте детето си. Не забравяйте, че милувката, ласката са най-доброто средство за премахване на излишното напрежение.
- Оставете детето да се чувства като равноправен член на семейството - със свои права и задължения.
- Бъдете негов приятел!